

ÍNDEX

PROJECTE EDUCATIU DE CIUTAT	
ÍNDEX.....	1
INTRODUCCIÓ.....	3
1 DIAGNÒSTIC	6
1.1 La ciutat	6
1.2 La ciutadania i els valors educatius	9
1.3 El treball.....	13
1.4 Els recursos de la ciutat i l'educació.....	13
1.5 L'educació formal.....	16
1.6 L'educació no formal i l'oferta cultural	24
1.7 La implicació i participació dels agents educatius.....	26
1.8 Les administracions i les polítiques educatives.	31
2 LÍNIES ESTRATÈGIQUES.....	34
2.1 La ciutat	34
2.2 La població.....	35
2.3 L'educació de tots i per a tots.....	38
2.4 Entitats i administracions.	41
3 PROGRAMES.....	43
3.1 Programa de millora qualitativa de la ciutat	43
3.2 Programa de millora de la mobilitat i dels serveis públics.	44
3.3 Programa per millorar la informació educativa.....	45
3.4 Programa per afavorir i estimular la implicació i participació en l'educació de tota la població.....	46
3.5 Programa per aconseguir el 100 % d'èxit en l'obtenció del graduat escolar	47
3.6 Programa de millora de la qualitat en el pas a l'educació post-obligatòria o al món del treball.....	48
3.7 Programa per millorar i ampliar l'accés de tota la població fins als 16 anys a una oferta d'oci, cultural i esportiva de qualitat.....	49
3.8 Programa per assegurar mesures que neutralitzin les mancances a nivell econòmic o cultural de tota la població de 0 a 18 anys.....	50
3.9 Programa per vincular els centres educatius a la ciutat i aconseguir la seva implicació en el treball per un model de ciutat sostenible.....	51
3.10 Pla per afavorir la cohesió social i l'interculturalisme a la ciutat	52
3.11 Programa per revitalitzar el teixit associatiu de la ciutat	53
3.12 Programa per millorar la implicació del món empresarial en el camp formatiu.....	54

4	RECOMANACIONS COMPLEMENTÀRIES.....	55
4.1	Adequar els recursos educatius a les necessitats explicitades en aquestes propostes d'actuacions i en els objectius del projecte educatiu de ciutat.	55
4.2	Iniciar un procés de descentralització de competències al territori.....	56

INTRODUCCIÓ¹

Les persones són el capital de Santa Coloma de Gramenet i la seva educació conforma la seva potencialitat de futur.

L'educació ha passat a ser en l'anomenada societat del coneixement un dels valors més grans de progrés, benestar i felicitat dels ciutadans.

Però aquesta educació ha esdevingut complexa i pluridimensional. L'època en la qual les actuacions educatives eren eficaces malgrat la seva dispersió i la no generalització que tenien, s'ha acabat. Els espais educatius s'han multiplicat, s'han estès al llarg del temps i han esdevingut competidors en la construcció de valors i continguts educatius en els ciutadans. L'educació ha esdevingut també un valor bàsic per a tota la ciutadania. El dret a l'educació s'ha universalitzat.

El nou segle que estem vivint planteja la necessitat d'unes actuacions educatives cada vegada més coherents, dintre la dispersió que tenen els agents educatius i organitzades en forma de xarxa que comparteix objectius però que manté la flexibilitat, la diversitat i, per tant, la complementarietat de les actuacions i modalitats educatives. Això respon a les característiques de la societat i del model productiu i cultural existent.

El concepte de formació ha canviat en aquest context. Han aparegut noves formes de treball que necessiten noves competències professionals, i que no responen, com abans, a la concepció d'exercir una professió per tota la vida, per la qual hom tenia una formació inicial determinada.

El concepte de professió s'ha ampliat, i els llocs de treball no són per sempre. Actualment, es requereix una formació inicial que doti d'habilitats i capacitats bàsiques per tal que les persones puguin adaptar-se a les

¹ El document que us presentem és un intent d'ordenar i reorganitzar el conjunt d'aspectes del diagnòstic de la situació, de les línies estratègiques i les propostes d'actuacions que els sis grups de treball que han funcionat durant el curs 2003-2004 han elaborat. S'ha respectat, en general, els redactats originals, malgrat que pugui suposar alguna incoherència global. El conjunt de documents elaborats tenen una gran quantitat d'idees compartides i coincidents, la qual cosa ha facilitat la feina de síntesi d'aquest document. També s'ha tingut en compte el resultat de les enquestes que es varen elaborar com a document previ. Esperem que sigui un document de debat que permeti concloure en un bon Projecte educatiu de la Ciutat.

ecessitats canviants del món laboral i, per tant, a continuar la seva formació al llarg de tota la vida.

L'educació de les persones esdevé el seu capital més preuat i es converteix en una inversió de futur individual i col·lectiu no solament per tal de poder garantir una incorporació competent al món del treball, sinó també per tal d'accedir a un nivell de benestar individual i a una integració en una societat en la qual cada vegada és més important el concepte *d'aprendre a viure junts*. Una societat democràtica en la que la implicació i participació esdevenen elements claus i per la qual es necessiten cada vegada més, persones formades i educades que puguin respondre a reptes nous i canviants.

A ningú se li escapa que la cohesió social és un element fonamental per accedir al benestar de les persones i per a consolidar les societats democràtiques. Per això també les polítiques educatives fan tan d'èmfasi en la igualtat d'oportunitats i l'equitat.

Un darrer factor a tenir en compte és el paper que tenen les tecnologies de la informació i la comunicació. Vivim en la societat de la informació, però per que aquesta informació esdevingui coneixement, cal assolir les capacitats que ens permeten accedir a la informació, seleccionar-la, gestionar-la i fer-ne un tractament crític. Això implica l'aprofitament del potencial d'aquestes tecnologies per tal d'aprofundir en els principis d'equitat i democràcia.

Les ciutats són els espais i àmbits on els canvis reals, els que afecten a la qualitat de vida de les persones, esdevenen possibles i abastables. Per les seves dimensions, per la proximitat en la que poden actuar les administracions, per l'existència de xarxes ciutadanes, per les possibilitats de dissenyar polítiques flexibles i acurades que resolguin els problemes reals de la ciutadania i de cadascun dels seus col·lectius. Aquests elements, entre d'altres, ressalten la importància de l'elaboració del Projecte Educatiu de Ciutat.

El *Projecte Educatiu de Santa Coloma de Gramenet* respon a la necessitat de redefinir el paper, les funcions i les actuacions en l'àmbit educatiu que administracions, entitats i ciutadania han d'assolir si volen fer front als reptes de futur que la ciutat i la societat els hi planteja. Alhora pretén marcar unes línies estratègiques que permetin orientar el treball a realitzar en els propers anys.

1 DIAGNÒSTIC²

1.1 La ciutat

La configuració de la ciutat des d'un punt de vista urbanístic és un primer element educatiu. En el període democràtic s'ha fet un gran esforç urbanístic a la ciutat que l'ha transformat radicalment. L'arribada del metro i la construcció de les vies de connectivitat urbana han estat elements transformadors de l'espai de la ciutat.

Elements generals com les zones verdes existents, els espais públics, els equipaments lúdics/esportius que s'utilitzen àmpliament pel conjunt de la població, o altres aspectes més concrets com els elements que faciliten o dificulten la mobilitat dins i fora del territori configuren l'entorn educatiu. En aquesta perspectiva, el fet de no ser una ciutat amb indústria pot ser considerat tant una potencialitat i com una feblesa.

Hi ha uns condicionaments que es desprenen de l'estructura urbanística de la ciutat: dificultats d'accés en alguns parcs i espais, espais verds encara per descobrir i explotar com a escenaris ciutadans, etc., especialment les àrees periurbanes, que sovint han estat rehabilitades gràcies a l'esforç de ciutadans. Hi ha en general, una cultura estètica i paisatgística que cal millorar.

Santa Coloma de Gramenet, amb els seus set quilòmetres quadrats i escaig d'extensió i habitants, esdevé una ciutat molt densa des del punt de vista urbanístic. Aquest fet porta a la necessitat de resoldre el binomi urbanisme - muntanya com a ideal d'integració d'ambdós medis, amb la possibilitat de dignificar el medi urbà a partir del medi natural si s'aconsegueix superar la segregació entre els recursos urbans i l'entorn natural que, ara per ara, són dos móns diferents.

² En aquest diagnòstic recollim de forma ordenada els diferents elements que els components dels grups de treball de les 6 línies del PEC han anat suggerint com a potencialitats i debilitats en la seva descripció de la Ciutat. Sovint ens trobem amb elements que tenen una certa ambivalència i poden considerar-se positius o negatius segons en quin aspecte es posa l'accent: l'inici del seu desenvolupament o les mancances encara detectades. Esperem que això no comporti cap mena de confusió i ajudi a entendre la complexitat que té una visió detallada de l'entramat educatiu de la Ciutat.

Al parc d'habitatges li manca rehabilitació i es constata una falta d'equilibri entre residència i activitat econòmica. El riu i la muntanya són peces clau per a garantir la sostenibilitat, per obrir la ciutat i esponjar-la. L'extensió reduïda del medi natural requereix una millora en el seu manteniment per tal d'optimitzar la seva utilització.

La manca de sol limita el creixement residencial, la qual cosa incideix sobretot en la gent jove que busca fora de la ciutat els habitatges que no troba aquí. La pèrdua de població jove també es deguda a altres aspectes com la manca d'equipaments municipals i d'oferta per a l'oci.

Observem un desequilibri entre barris i districtes tant a nivell d'equipaments com de serveis. Això facilita l'existència de desigualtats internes fet que s'acompanya amb la concentració dels ciutadans nou vinguts en determinades zones de la ciutat. Aquests desequilibris de caràcter territorial i social amb les deficiències urbanístiques d'alguns barris de la ciutat poden fomentar la creació de "guettos" i dificultar l'intercanvi comunitari, la convivència i produir el trencament de les relacions de bon veïnatge.

L'escassa extensió de la ciutat dóna lloc a una ciutat amb poc espai lliure disponible, el que dificulta l'organització del territori urbà, però alhora facilita la proximitat i la comunicació entre la seva població. El nivell d'alta concentració de població augmenta la capacitat crítica dels ciutadans, facilitant la participació i la recerca de solucions a problemes comuns.

La trama viària d'orografia complicada, estreta, amb dificultat per assumir tota l'acumulació de vehicles privats dels seus habitants dóna lloc a una ciutat amb un percentatge molt elevat de desplaçaments a peu, que potencia el caminar i la realització d'exercici físic.

El transport públic ha estat un dels elements que han anat conformant l'estructura de la ciutat i la seva mobilitat. L'arribada del metro (línia 1) ja ho va suposar. La posada en funcionament de la línia 9 potenciarà encara més el seu ús, facilitant la mobilitat del municipi. Hi ha un percentatge molt

elevat d'utilització del transport públic comparat amb altres municipis de l'Àrea Metropolitana.

Malgrat això, la comunicació entre alguns barris de la ciutat és encara difícil i les deficiències dels transports públics afecten la mobilitat de la ciutadania i en particular a les dones. Les insatisfaccions dels usuaris dels transport públic, fan referència a les freqüències de pas del bus i especialment al servei nocturn i els caps de setmana, la qual cosa facilita l'augment de la circulació amb vehicle privat.

El pes del transport privat és encara molt gran i els vehicles dificulten als vianants la circulació i l'ús dels espais de la ciutat. Es constata una certa incapacitat d'absorbir l'excessiu creixement del parc mòbil degut a les limitacions del territori, l'augment dels vehicles per família i les necessitats de desplaçaments fora de la ciutat per motius laborals. Hi ha manca d'aparcaments públics (sense cost) que desaconsellin la utilització del transport privat i facilitin l'accés als parcs i llocs públics. Hi ha trànsit molt intens a les hores d'entrada i sortida dels col·legis i, en general, poc respecte per al vianant i per al ciclista. Assenyalem també que la ciutat té un alt grau de contaminació acústica.

En relació a les barreres arquitectòniques assenyalem els accessos als equipaments públics, els transports i espais de la ciutat fent esment també dels carrers estrets, les escales en determinats barris o les voreres, excessivament estretes. No hem d'oblidar que el parc automobilístic també funciona sovint com una barrera arquitectònica (aparcaments indeguts, etc.)

Constatem la inexistència d'un projecte de civisme viari i també d'una baixa capacitat d'actuació de l'Administració respecte les conductes infractores i insolidàries. Hi ha manca de disciplina viària i excés de tolerància. La Policia Local té pocs recursos per controlar la circulació i l'estacionament indiscriminat.

Hi ha algunes mesures que intenten incidir en aquests aspectes però encara són insuficients: L'increment del nombre de reserves d'estacionament per a persones amb mobilitat reduïda o les targetes de tarifes reduïdes i les de

tarifes integrades dels transports públics, que han suposat un augment de la mobilitat en el transport col·lectiu i públic.

L'augment i l'arranjament de zones de trobada (parcs, llera del riu, etc.) ha millorat les possibilitats de relació de les persones i ha facilitat als centres educatius el coneixement i el treball del medi.

Volem fer esment a la situació de Santa Coloma en un context metropolità, al costat de Barcelona. Aquest fet obliga a tenir en compte una visió metropolitana en el moment de definir alguns recursos que no es pot fer, per tant, només tenint en compte la perspectiva local. Aquesta situació també produeix una manca de mentalitat de ciutat amb caràcter propi, al no superar el concepte de suburbial i perifèria de Barcelona. La situació estratègica de la ciutat hauria de contribuir a la construcció de la identitat de ciutat.

La proximitat amb Barcelona i Badalona representa una oportunitat en alguns àmbits com el de l'oci. Si que es té la percepció que els recursos dels que disposa Santa Coloma respecte a Barcelona, són molt més limitats. Això s'evidencia en sectors com poden ser les escoles bressol o d'altres.

Finalment, en el disseny de la ciutat trobem a faltar la mirada d'alguns sectors que donarien una visió molt més plural i integradora al conjunt de l'espai. Ens referim als infants, per una banda, a les dones, per un altra i, en definitiva, a tots els col·lectius que han d'integrar la ciutat i l'han de sentir seva. Aquesta visió més plural i diversa podria configurar una ciutat diferent a l'actual.

1.2 La ciutadania i els valors educatius

La ciutat de Santa Coloma ha donat històricament un gran valor a l'educació.

L'actitud integradora i d'acollida de la població colomenca, en un context històric d'arribada de col·lectius que provenen d'altres cultures i referències lingüístiques, i la seva voluntat de normalitzar al màxim la seva situació ha estat un factor important en el creixement i la formació de la

Santa Coloma actual. La diversitat cultural i lingüística existent és un element positiu. La seva acceptació progressiva és una esperança de futur per tal de compensar determinats prejudicis existents.

Cal recordar i mostrar el concepte d'integració com el fruit de la combinació de les aportacions, intercanvi i les millores que han posat en joc totes les parts implicades: persones i cultures. Es detecta una creixent sensibilització ciutadana tant per part dels nouvinguts com per part de la població autòctona a l'hora de propiciar la convivència i l'intercanvi intercultural. És un potencial humà basat en els principis de solidaritat i cohesió social i valors com la sensibilitat pels nou vinguts, l'acolliment i el treball per la convivència. El valor afegit d'aquesta ciutat són les seves persones: gent amb ganes de progressar i col·laborar.

Hi ha hagut històricament sectors de la població molt implicats en la construcció d'una ciutat millor. L'esperit reivindicatiu de la ciutat com a motor de millora és una de les característiques de la ciutat i l'esperit i la tradició reivindicativa de la ciutat n'és un element significatiu.

La vinculació de molts sectors de la població amb la seva ciutat ofereix la base necessària per millorar l'oferta educativa, així com l'existència d'una població jove, formada i amb ganes de quedar-se a la ciutat. El percentatge de població jove és un potencial de la ciutat. Les persones joves poden ser més fàcilment educades en la convivència aprofitant l'educació formal i els espais d'oci. Es detecta un interès del joves i estudiants per les activitats i organitzacions de solidaritat. Malgrat això també hem de constatar l'envelliment progressiu de la població, acompanyat d'una certa fugida de població jove que no troben les oportunitats de desenvolupament (habitatge, treball, oci, estudis, etc.) a la ciutat.

Les diferències en la ciutadania esdevenen dificultats quan suposen dèficits culturals (en els processos d'aprenentatge i formació), socials (capacitats i accés a recursos i xarxes socials), laborals, o en els mitjans i recursos econòmics disponibles. Els processos d'exclusió social són el resultat de la combinació de tots aquests elements en la ciutadania.

Per a alguns sectors la cultura pròpia funciona com un element excloent, en la mesura que integra tòpics culturals, de comportament, sexistes o altres

prejudicis que es combinen amb una manca d'informació i actuen com a fre dels objectius de cohesió social. L'arribada de ciutadans nou vinguts que no dominen ni el català ni el castellà, suposa un handicap per aconseguir la seva ràpida incorporació a la vida de la ciutat, encara que existeix una receptivitat i bona disponibilitat d'una part de la població estrangera per aprendre l'idioma i incorporar-se a la vida de la ciutat. De la mateixa manera, la ciutat té dificultats per valorar i incorporar el bagatge cultural i l'experiència d'aquestes persones, el que no facilita la solució dels possibles conflictes interculturals. També es donen a la ciutat algunes conductes delictives (tràfic de drogues per exemple) que dificulten la convivència.

Així, es fan paleses les dificultats que suposa la integració, dubtant de les seves possibilitats i de les capacitats dels diferents col·lectius per incorporar-se a la vida normal de la ciutat (immigrats, discapacitats...). Trobem a faltar espais de diàleg i capacitat per comprendre noves situacions. Hi ha una manca de confiança i també una certa "no acceptació" de la diferència que dificulta aquesta mirada més cohesionadora, juntament amb una manca de relació entre les diferents comunitats. Es detecta un escàs reconeixement oficial de les cultures que no són la dominant. Per part de la comunitat receptora s'observen determinades reticències i pors a l'hora de conviure amb les noves comunitats. Per part de les comunitats nouvingudes no hi ha prou compromís individual i col·lectiu respecte els valors i principis ètics i socio-culturals de la societat d'acollida. En la ciutadania hi ha un cert desconeixement dels drets i deures la qual cosa també contribueix a aquesta situació.

En la societat del coneixement s'han multiplicat les possibilitats d'accedir a la informació, base de la construcció del coneixement actualment. Però a la vegada, continua l'existència d'una gran part de la societat amb dèficit en la formació bàsica la qual cosa dificulta l'accés a aquest coneixement de manera reflexiva i crítica i pot crear grups fàcilment manipulables. La falta de motivació per conèixer coses noves i diferents per part d'alguns col·lectius i el no sentir la necessitat de formar-se al llarg de la vida, no solament en el camp professional sinó també en el cultural, pot comportar un perill de marginació cada vegada més gran en la població més jove.

El treball per la igualtat afecta a diferents col·lectius i situacions. Els col·lectius més vulnerables són els que tenen una situació de més

precarietat. En alguns col·lectius es fa més palesa la manca d'atenció educativa de qualitat (malalts mentals, etc.) o la manca de formació específica. Per les persones amb determinades discapacitats hi ha manca de recerca i formació. Els índexs de voluntariat en la ciutadania (jove i adulta) que haurien de poder completar l'acció de l'administració, encara són deficitaris.

Es perceben dificultats en assolir una cultura cívica de comportament a la ciutat per part de la seva població. Això queda palès en aspectes com el mal ús de l'espai públic, la brutícia dels carrers, els sorolls, etc. Hi ha educació pel civisme (des de la infància, en la iniciació a l'esport, en l'educació vial, etc.) però no es generalitza suficientment. Pel contrari, hom constata la percepció ciutadana de viure en una ciutat molt bruta.

El poc respecte pel medi ambient és conseqüència del desconeixement i de la insuficient implicació amb el territori de la ciutat com a espai de relació i convivència, la qual cosa produeix falta de respecte envers els espais naturals i urbans i els éssers que hi viuen. La cultura de la sostenibilitat avança però ho fa lentament. Hi ha una manca de responsabilitat del ciutadà respecte al medi urbà i s'observa una falta de receptivitat de la gent gran envers la sostenibilitat. Respecte a la població nou vinguda s'observen també dificultats d'integració en les pautes o models de comportament en relació amb el medi.

Els mitjans de comunicació locals fan un tractament del fenomen migratori oferint un plantejament força acurat i ètic. En ocasions però, no són capaços de mostrar les potencialitats reals i la riquesa que suposa la diversitat cultural i una integració social que no comporta la pèrdua de les identitats personals i col·lectives. Quan reproduïxen prejudicis i tòpics, entre d'altres els sexistes, contribueixen a la discriminació d'alguns sectors de la població i, específicament, de les dones. Respecte de la ciutat i dels problemes mediambientals els mitjans de comunicació donen moltes notícies al respecte, però són poques les que tenen una visió acurada de la problemàtica de la sostenibilitat i més encara si afecta als hàbits de comportament personal.

1.3 El treball

L'ocupació és un dels elements bàsics d'integració i cohesió de la nostra societat. La precarietat laboral i l'atur amb la seva incidència desigual en els diferents col·lectius (immigrants, discapacitats, joves, dones...) és un element important de desigualtat i d'exclusió. En el col·lectiu de dones, l'atur i la precarietat laboral són molt elevats.

La globalització de l'economia que pot transformar el mercat laboral de manera aleatòria o no controlada pels agents socials més directes, dificulta la previsió de les necessitats formatives de les persones. Aquest fet accentua la necessitat de tenir un sistema de formació inicial, contínua i ocupacional flexible que faciliti l'adaptació als canvis.

Constatem un incompliment de les lleis en determinats àmbits a nivell laboral (contractació de discapacitats o altres possibilitats de treball protegit o tutelat), a la vegada que assenyallem aspectes encara discriminatoris que afecten a diferents col·lectius com la immigració o les dones. Les discriminacions són específiques en cadascun dels col·lectius i prenen formes diverses i complementàries. En el cas de les dones, afecten als acomiadament per estar embarassades o a aspectes relacionats amb l'assetjament sexual.

La inseguretat dels contractes laborals pot portar a les persones a desconfiar i desvaloritzar la formació permanent, i no donar-li la importància que realment en té. La manca d'una formació permanent adequada pot portar a l'exclusió social.

És evident que aquests aspectes no són exclusius de la ciutat però que en el nostre context tenen una especial rellevància.

1.4 Els recursos de la ciutat i l'educació

Aconseguir una formació bàsica formal per a tothom fins als 18 anys, juntament amb una oferta educativa no formal que cobreixi la resta de necessitats de tota la població és un objectiu bàsic i essencial que hauria de plantejar-se la ciutat.

La importància que tothom reconeix al potencial de l'educació no es reflexa suficientment en els pressupostos que les administracions, local i autonòmica, hi destinen, la qual cosa fa que existeixi un desajustament entre les necessitats educatives i els mitjans materials i humans que es destinen a cobrir-les.

Al marge dels dèficits generals també observem que les polítiques econòmiques de repartiment són excessivament tècniques i obeeixen a aspectes quantitius. Hi ha una manca d'optimització dels recursos existents i de coordinació entre els diferents estaments responsables, d'imaginació en la generació i captació, així com de flexibilitat per utilitzar-los. Això comporta que hi hagi potencialitats humanes i recursos desaprofitats, alhora que també s'afavoreix una certa deresponsabilització de les institucions educatives per tal d'optimitzar els recursos que disposen.

Les infraestructures educatives de la ciutat han millorat. Les aules provisionals han desaparegut pràcticament. En alguns centres, encara, es pateixen mancances estructurals i volem alertar del progressiu envelliment dels edificis escolars el que provoca problemes en augment en relació al manteniment i conservació d'aquests.

S'han anat incorporant serveis de forma generalitzada: menjadors escolars, extraescolars, etc., la qual cosa ha millorat l'oferta educativa i de serveis. També es disposen d'uns serveis extern que intenten donar suport als centres educatius. Uns serveis que no poden cobrir tota la demanda que hi ha però que han suposat un pas endavant en relació a la situació anterior. Pensem que la coordinació entre tots els serveis externs encara ha de millorar.

S'han aconseguit recursos específics com vetlladors, traductors i mediadors culturals per facilitar la incorporació de la població escolar amb problemes específics, la població nou vinguda i per atendre determinats col·lectius. La ciutat disposa d'un centre d'educació especial, una unitat d'hospital de dia, una unitat d'escolarització externa...

A la ciutat existeixen noves necessitats degut fonamentalment a les necessitats específiques de les poblacions escolars que arriben de nou. La voluntat integradora implica la necessitat d'abordar una gran diversitat de

situacions d'origen i fa necessari noves polítiques quantitatives i qualitatives en relació als recursos. La mobilitat constant de la seva població també provoca desajustos en la planificació que cal tenir en compte.

Els nous recursos són necessaris tant per atendre directament aquests col·lectius com per a les actuacions preventives i de sensibilització. De vegades les mancances es concreten en els dèficits en la informació útil adreçada a les persones que la poden necessitar. En d'altres ocasions l'observem en la precarietat d'alguns serveis, la distribució irregular en el conjunt de la ciutat o el desaprofitament dels existents.

La manca de recursos humans i econòmics per atendre les noves demandes i necessitats derivades de la nova configuració social de la ciutat té un efecte negatiu quan dona lloc a una competència dels usuaris pels recursos que existeixen. Això té repercussions en la convivència de la ciutadania i posa en evidència les mancances de l'actual model de benestar.

A nivell escolar aquesta manca de recursos es fa sentir. Es constata que l'Ajuntament inverteix poc en aspectes que poden facilitar la vida quotidiana dels centres educatius: llibres, material, activitats extraescolars...

En relació als altres equipaments educatius, cal dir que els que existeixen són dignes, oberts i ofereixen una bona oferta de serveis i activitats, en relació als recursos disponibles, però encara en falten. S'ha avançat en l'oferta complementària no formal: escola de música, biblioteques escolars, universitat, etc. Els espais i equipaments socio-culturals esdevenen una xarxa bàsica que cal anar completant i en la que cal sobretot aprofundir en una gestió de qualitat.

Finalment constatem un alt nivell de potencialitats humanes i de gran competència de molts professionals que supleen algunes de les mancances assenyalades.

1.5 L'educació formal

Les aspiracions de la ciutat de tenir una xarxa educativa que respongui a les necessitats de tota la població escolar s'han vist acomplertes. L'escolarització de tota la població ha estat viscuda com un element d'integració i de cohesió social. Hem de recordar, com exemple, el paper que la població colomenca ha tingut en l'impuls i consolidació del procés de normalització lingüística de l'escola i de la ciutat.

En aquests darrers anys, fruit dels canvis socials, econòmics, tecnològics i culturals a nivell global han anat variant les expectatives que els ciutadans tenen respecte a l'educació. Avui, es torna a valorar l'educació, però en alguns aspectes es deleguen algunes funcions al sistema educatiu formal. Aquesta delegació de vegades es tradueix en una manca de debat educatiu en profunditat, sobretot des del punt de vista dels valors presents en la societat, en els mitjans de comunicació de masses, a la ciutat, etc.

També observem que, de vegades, l'entorn familiar i l'escolar no comparteixen els criteris educatius, la qual cosa provoca desorientació en l'alumnat. Els valors presents a la societat són contradictoris, i sovint aquesta contradicció també es manifesta a l'escola. Alguns aspectes claus en la formació de valors com l'esforç, el rigor, la disciplina metodològica han perdut importància com a continguts educatius, reflex de la valoració social de la immediatesa i el consum. La pèrdua de pes de l'escola enfront d'altres agents educatius com el mitjans de comunicació és un factor important de canvi.

1.5.1 El mapa escolar

La situació actual del mapa escolar a la Ciutat no es pot entendre sense una mirada retrospectiva als darrers trenta anys. Aquest període s'ha caracteritzat per un creixement de la població molt ràpid, un estancament d'aquesta població i, en l'actualitat, una disminució lenta però progressiva. En els darrers anys assistim a un fenomen de substitució de la població, mobilitat creixent i augment de la desigualtat global entre barris. La

població en edat escolar torna a augmentar en els darrers anys. Una de les causes, però no la única, és l'arribada de població nou vinguda jove.

Aquesta evolució de la població ha donat com a lloc un mapa escolar poc vertebrat i desequilibrat. Els desequilibris educatius que s'observen tenen el seu origen en desequilibris a nivell urbanístic i de població. Això provoca que en determinades zones hi hagi dèficit de places escolars, el que fa preveure la necessitat d'ampliar l'oferta en un futur immediat.

Resumint, en l'actualitat es manifesten noves necessitats degudes a:

- Població escolar inestable i canviant
- Població escolar nou vinguda amb problemes d'incorporació per dificultats lingüístiques, socials, culturals, religioses, econòmiques.
- Noves demandes de les famílies respecte al sistema escolar
- Noves situacions familiars
- Requeriments diferents de la societat i del món del treball: cultura de la imatge, consumisme, tecnologia, nous jaciments de treball, precarietat, inestabilitat i flexibilitat en l'ocupació, etc.

Un element que també volem ressaltar és la manca d'una planificació que tingui en compte el conjunt de les etapes i trams educatius i la seva relació entre ells. S'ha avançat en la planificació dels trams, però de forma aïllada.

Constatem que per primera vegada tenim un pla d'educació 0-3 per a la ciutat, encara que els recursos existents el plantegin amb uns terminis massa llargs. Hi ha una valoració cada vegada més gran de l'educació infantil com etapa educativa fonamental en la formació dels nens i nenes. Tanmateix encara cal treballar per assegurar que el seu valor educatiu sigui reconegut per totes les persones i institucions.

Les etapes obligatòries (3-16) constitueixen un element de la ciutat clarament cohesionador. L'educació a l'abast de tothom, la diversificació de l'oferta educativa, l'escolarització de tot l'alumnat és un element molt positiu. L'educació en aquestes edats és considerada obligatòria per sectors molt majoritaris de la població i són absolutament residuals els casos d'abandonament que existeixen en l'actualitat. Això ha tingut com a

conseqüència l'augment del nivell d'instrucció de la població que, en els darrers anys, s'ha apropat a la mitjana catalana.

1.5.2 El nou alumnat

L'arribada de nou alumnat i la concentració de grups d'alumnes amb dificultats en determinats centres educatius i zones escolars, és viscuda amb preocupació per les famílies i, en alguns casos, provoca situacions de conflicte entre elles. Les concentracions i la dualització de la xarxa de centres (pública i privada) en funció del tipus d'alumnes afavoreix els desequilibris en l'oferta i la demanda i no facilita una planificació acurada.

La voluntat i les polítiques per afavorir la igualtat i la compensació de desigualtats en l'àmbit educatiu són cada vegada més importants. El bon funcionament dels mecanismes de matriculació van afavorint, cada vegada més, una incorporació del conjunt de la població escolar a tots els centres educatius. Les dues xarxes -pública i privada concertada- han anat acostant les respectives condicions d'escolarització.

Les actuacions que es fan en les institucions escolars han d'anar millorant pel que fa a la integració de les persones amb discapacitats o dels immigrants i a les polítiques coeducatives. Les actuacions adreçades a l'alumnat *diferent* dins i, sobretot, fora dels centres educatius és un dels elements més importants d'atenció primerenca que cal revisar.

Una línia molt activa de treball en relació a la diversitat cultural es la que realitzen els centres educatius en relació a l'acollida de les noves poblacions. La majoria dels centres educatius tenen un pla d'acollida i ofereixen un marc de treball igualitari per a tot l'alumnat. S'intenta rendabilitzar i optimitzar al màxim els recursos disponibles per tal de compensar les desigualtats d'origen. Malgrat això hi ha aspectes que dificulten aquesta incorporació, entre els quals assenyalem:

- Els recursos complementaris, flexibles i suficients per fer l'acollida d'una població escolar extremadament canviant. No es disposen de la suficient diversitat i quantitat de recursos per fer aquesta acollida

en les millors condicions. Es detecta mancances en els serveis especialitzats (mediació escolar) així com de projectes transversals que des de l'educació potencien la convivència intercultural.

- El desconeixement de la llengua pròpia de l'ensenyament. En el cas de Santa Coloma aquest fet és complex, ja que la llengua d'ús social -i, per tant, la que tenen més interès d'aprendre- és el castellà, mentre que la demanda de coneixement del català no es produeix fins que la incorporació al sistema educatiu s'ha donat i les famílies s'assabenten de la seva importància. En el cas dels alumnes de llengües no romàniques, la incorporació és costosa quan es fa a la primària o a la secundària i no existeixen els recursos complementaris per facilitar aquesta incorporació el més ràpidament possible.
- Les diferències culturals i les degudes al funcionament dels sistemes educatius respectius en el cas que els alumnes hagin estat escolaritzats en el seu lloc de naixement. En aquest sentit també es troben a faltar polítiques d'informació i d'acollida general més esteses. Els assessoraments puntuals que es fan, són insuficients per aquesta tasca que hauria de ser constant en els primers anys d'incorporació tant en l'alumnat com en la família.
- El fet de que aquesta incorporació no sigui definitiva en molts casos també dificulta la integració. Sovint ens trobem amb població que no té un projecte de vida a la ciutat i que no aconsegueix superar les dificultats a nivell social que té per a fer efectiva la seva incorporació (sense papers). Observem que entre un sector de les noves famílies que s'incorporen a la ciutat i al sistema educatiu, existeix una predisposició a aprendre i a integrar-se en la vida del centre, i que aquest sector coincideix amb les famílies que opten per assentar-se a la ciutat.
- La informació que reben les famílies quan arriben a la ciutat, és insuficient de forma general i també pel que fa referència al Sistema Educatiu: tipus d'escoles, normes de funcionament, drets i deures, etc.
- Les polítiques de compensació de desigualtats -beques i altres ajuts- són insuficients per cobrir totes les demandes. La dependència de moltes administracions, juntament amb la diferència de criteris i la descoordinació entre elles, fa que aquests ajuts no es rendabilitzin com caldria. Hi ha poca capacitat dels Serveis Socials com a servei

especialitzat per garantir que els ajuts arribin coordinats i, per tant, tinguin el màxim d'eficàcia.

En l'escolarització obligatòria també caldria tenir en compte aspectes com la gratuïtat del material educatiu o l'accés a les noves tecnologies. Quant a la gratuïtat del material educatiu hem de dir que els ajuts de les administracions encara són insuficients i mantenen un caràcter excessivament individualitzat. Els equipaments tecnològics dels centres educatius encara estan molt lluny de ser els òptims, la qual cosa també incideix en la igualtat d'oportunitats de tots els nois i noies.

El funcionament dels centres educatius és, en general, positiu si agafem cadascun dels centres de forma aïllada. Tanmateix, des d'una visió de conjunt creiem que existeixen alguns desajustos com la manca d'una visió general de les necessitats del conjunt de la ciutat des dels mateixos centres. Aquesta mancança afegeix dificultats alhora de planificar des d'un punt de vista de ciutat.

Hi ha algunes experiències que intenten incidir en aquests aspectes més globals. Assenyalarem per la seva importància la Diada de l'Ensenyament Públic i les Jornades d'Intercanvi d'experiències de principi de curs, juntament amb la resta d'actes que es celebren durant el mes de setembre. Altres experiències interessants es donen al voltant d'algunes activitats de formació o d'algunes iniciatives de centres educatius (com la xarxa educativa informàtica lliure XEILL).

Malgrat això, falta encara molta informació i coordinació entre els centres educatius de la ciutat, fins i tot, en alguns moments observem símptomes de competència que no es veuen com a gaire positius. Per exemple, les activitats de portes obertes tenen un aspecte positiu ja que afavoreixen el coneixement de les realitats de cada centre entre els pares i mares però poden derivar en activitats competitives mal orientades.

1.5.3 L'educació de tots i per a tots

No podem deixar aquest apartat sense parlar de resultats. L'acció educativa ha de poder arribar al 100 % de la població en edat escolar. En aquests

moments, el tram obligatori arriba fins els 16 anys i té una única titulació que certifica els estudis de tots els nois i noies: el graduat escolar.

Els nivells de fracàs escolar existent ens han de donar una primera informació que caldria tenir en compte. La incidència d'aquest fracàs i la seva distribució en els diferents col·lectius ha de ser un element de reflexió, sigui quin sigui el percentatge d'aquest fracàs. S'observa que el seguiment i l'anàlisi de les dades encara és molt deficitari, la qual cosa contribueix a la desorientació en les polítiques que l'han de compensar.

Les xifres d'obtenció del graduat escolar en els instituts de Santa Coloma són les següents:

Per al curs 2002/2003

Alumnes matriculats a 4t d'ESO	1055	
Graduats	694	65,8 %
Certificació sense títol de graduat	193	18,3 %
Repetidors	147	13,9 %
Baixes o trasllats	37	3,0 %

Les xifres d'abandó escolar en el tram obligatori cada vegada són més aïllades. Hi ha una acceptació social molt estesa de la importància d'acabar l'escolarització als 16 anys. Aquest abandonament de l'escolarització sembla que és residual en determinats col·lectius (dones d'ètnia gitana o magrebies) però la pressió social cada vegada és més gran a favor de l'escolarització fins als 16.

En alguns sectors de la població adulta hi ha una baixa formació bàsica, per l'abandonament del sistema educatiu o per altres situacions de fracàs escolar. No es donen les suficients mesures per tal d'assegurar la igualtat d'oportunitats en alguns dels col·lectius més desfavorits ni per garantir la igualtat de gènere. La manca d'alfabetització en tecnologies de la informació i comunicació també hi contribueix. En altres ocasions és el desconeixement de l'oferta formativa de la ciutat i de l'entorn metropolità produït per la manca d'una bona orientació professional.

1.5.4 La relació entre els centres educatius i el medi

La relació dels centres educatius de la ciutat i el seu medi és diversa i plena d'elements contradictoris i complementaris.

Per una banda ens trobem amb una tradició dels centres de treball d'actituds i hàbits ambientals i una consciència i sensibilitat a l'hora d'educar en la sostenibilitat. En aquests casos el medi ambient té un pes important en el currículums i s'inclouen temes relacionats amb la sostenibilitat. Podem veure experiències d'escoles verdes, activitats per part dels centres i de les AMPA's adreçades a la integració dels centres en el seu entorn i la millora d'aquest, experiències de recuperació mediambiental com a elements motivadors (per exemple la recuperació del riu Besòs). En general observem un augment del coneixement de les energies renovables.

Per altra banda també s'observa el fenomen contrari, és a dir, l'aïllament dels centres respecte al seu entorn. Les activitats de coneixement del medi o la sostenibilitat queden emmarcades en accions puntuals i en el projecte educatiu té poc pes la relació amb el territori.

Com a resultat de les actuacions dels darrers anys, hi ha un increment de conscienciació dels alumnes dins dels centres envers la necessitat de respectar el medi i mantenir pautes de conducta que portin a sentir com a propi el compromís de la seva millora. S'observa receptivitat en els joves i un cert augment d'aquesta receptivitat en la gent gran. Però potser hi ha poca transcendència a l'àmbit familiar dels hàbits apresos en l'àmbit escolar. Creiem que això és produït per una manca de posada en pràctica de tots els coneixements de respecte i bon ús del medi que es treballen a les escoles.

Des del punt de vista institucional trobem a faltar més atenció vers aquestes activitats i una certa descoordinació i manca de comunicació entre els àmbits educatiu i institucional. Hi ha una certa presència de campanyes de sensibilització de caire sostenible i dificultats per mantenir reforços permanents i programes fixos. Es troben a faltar campanyes integrals més regulars (campanyes d'informació i formació contínues i coordinades en tots

els àmbits d'incidència educativa). El Programa de Dinàmica Educativa només intervé en accions puntuals sense un projecte més global al darrera.

1.5.5 La Formació Professional (Inicial/Reglada, Ocupacional i Contínua).

A la ciutat existeixen centres de formació, per a joves i adults, encaminats a l'obtenció de títols oficials que poden facilitar la inserció laboral, així com centres que fan formació professional, ocupacional i contínua adreçada a diferents col·lectius.

La connectivitat de la ciutat amb l'Àrea Metropolitana facilita el tenir feina a prop del lloc de residència, a més d'ampliar el ventall de possibilitats laborals i de formació.

A la ciutat hi ha una oferta en formació ocupacional equilibrada segons els sectors d'activitat productiva, i una àmplia diversificació d'especialitats. Principalment es produeix per la presència del CIFO i l'oferta de Grameimpuls. També existeix una oferta de formació en noves tecnologies (diferents especialitats informàtiques es cobreixen en els centres privats col·laboradors amb el Departament de Treball, Indústria, Comerç i Turisme).

Els centres existents asseguren la possibilitat de mantenir una oferta formativa àmplia de Formació Professional, que ha millorat la seva qualitat en els darrers anys.

Hi ha un insuficient teixit industrial a la ciutat en no haver-se donat els mitjans adients per fomentar la creació d'empreses en els sectors econòmics que poden representar nous jaciments d'ocupació i col·locacions (dintre del sector de serveis). El teixit econòmic de la ciutat és endèmicament feble i per tant, amb poca incidència en la formació contínua. Falta, a més, cultura emprenedora. Malgrat això, a la ciutat hi ha bona predisposició dels empresaris per acceptar alumnes en pràctiques.

En aquest camp també influeix els problemes generals de regulació dels tres subsistemes de Formació Professional i les acreditacions de les competències formatives i personals adquirides mitjançant cursos de formació o l'experiència en el lloc de treball. La descoordinació entre les ofertes de formació dificulta el desenvolupament d'itineraris personalitzats que integrin accions d'orientació, formació i acompanyament a la inserció.

La rigidesa de la Formació Professional per adaptar-se als canvis socials, tecnològics i organitzatius del mercat laboral representa un perill de desconexió entre l'oferta formativa i les necessitats reals. Això està acompanyat d'un baix reconeixement social de la formació professional en totes les seves formes: reglada, ocupacional i continua i d'una manca de previsió real i efectiva de formació per a l'alumnat menor d'edat que no acaba d'encaixar en l'ensenyament reglat ordinari.

Observem que manquen mecanismes que garanteixin un coneixement permanent de la realitat educativa de la ciutat i de l'oferta formativa, que estiguin al servei de tots els agents. Els canvis constants en la població i en les necessitats del mercat laboral ho fan absolutament imprescindible. L'actual rigidesa en la planificació i programació de la formació professional fa que hi hagi saturació de professionals formats en determinades branques i manca de professionals formats en d'altres.

1.6 L'educació no formal i l'oferta cultural

1.6.1 L'educació no formal

En els darrers anys hem assistit a un creixement quantitatiu de l'oferta d'educació no formal a la ciutat produït tant per l'oferta institucional com per l'oferta privada. Moltes d'aquestes activitats (esportives, culturals, d'oci...) tenen un important element de socialització i poden contribuir a completar aspectes educatius juntament amb l'educació formal. Malgrat això, constatem que l'oferta no arriba a tots els infants i joves que ho necessiten o estarien interessats. La població amb especials dificultats (econòmiques, socials, culturals...) no pot assistir a aquestes activitats en

igualtat d'oportunitats, sobretot degut al seu cost, però també per altres factors com la limitació de l'oferta, la manca d'informació, etc.

Amb les activitats de lleure passa quelcom semblant; malgrat que cada vegada es normalitzen més, la seva dispersió, els desequilibris en l'oferta i algunes mancances notables fan que la situació no sigui la ideal.

Observem que els horaris i les ofertes de Casals i Centres Cívics de vegades no es corresponen amb la seva definició i finalitats. Hi ha espais infantils no adequats per al seu ús.

Hi ha una percepció d'abandonament de l'àmbit del lleure infantil per part de l'administració el que provoca un greuge comparatiu amb d'altres àmbits. Les publicacions juvenils i educatives, tenen moltes mancances quantitatives i qualitatives.

1.6.2 L'oferta cultural

L'oferta cultural té un clar component educatiu. Observem que hi ha una gran capacitat de crear una oferta pròpia i diferenciada que no està plenament desenvolupada.

Santa Coloma ofereix als seus ciutadans una gran quantitat d'activitats culturals. L'oferta cultural de la ciutat depèn excessivament del què es programa a nivell públic. Hi ha oferta cultural però es detecten especialment algunes mancances, com ara d'oferta lúdica, d'oferta privada d'oci, especialment nocturn. Manca d'oferta de música clàssica i jazz.

Respecte a les possibles causes d'aquests fets considerem que els principals factors a considerar són la dependència que l'oferta té de l'administració local, la manca de complicitat, de coordinació i d'interrelació entre els agents culturals i la gestió millorable dels recursos existents. Es creu necessari que hi hagin avaluacions més profundes en la majoria de programes i equipaments.

Hi ha manca d'espais públics i privats, amb carència de punts de trobada. Concretament citem la manca de cinemes, l'absència de passeigs, el tancament dels centres educatius fora de l'horari lectiu, etc. També

observem un cert elitisme en algunes propostes i dificultats d'accessibilitat econòmica a l'oferta.

Hi ha un excessiu voluntarisme en els professionals de la cultura, i dels voluntaris i voluntàries, als que se'ls ha d'exigir també un tarannà professional tot i que la seva feina no sigui remunerada.

L'us que fa la població d'aquesta oferta és encara deficient, per la manca de polítiques de formació dels usuaris i per una manca de coneixement de l'oferta. Sovint les propostes no arriben a tota la població i pateixen una certa endogàmia.

En relació tant a l'educació no formal com a l'oferta més específicament cultural assenyalem, entre d'altres, actuacions positives com:

- La programació del teatre Josep Maria de Sagarra
- Els clubs de lectura impulsats per les biblioteques. Fins i tot es detecta un excés de demanda.
- La xarxa local de biblioteques i la qualitat dels serveis que s'hi ofereixen. Els programes de difusió de la cultura.
- Les trobades regionals.
- L'oferta d'activitats lúdiques per a infants a l'estiu.
- Els programes d'activitats esportives, especialment infantil - juvenil.
- El treball de les Escoles d'Adults
- La Festa Major d'Estiu, amb especial esment al FISC
- El treball dels centres cívics i casals de barri
- Diferents experiències com les escoles de pares i mares, activitats d'orientació, escola de xinesos, etc.

1.7 La implicació i participació dels agents educatius

1.7.1 La participació

Tothom valora la participació com un fet molt important en el conjunt del sistema educatiu. La participació porta a la implicació i aquesta és la garantia de que el sistema educatiu funcioni i es puguin assentar les bases per compartir objectius educatius. La participació és un concepte complex i

de moltes dimensions i cal analitzar-lo tenint en compte aquesta pluralitat. A nivell general observem dificultats per tal que els ciutadans arribin als centres de presa de decisions.

En l'educació obligatòria, la participació formal a través dels Consells Escolars, s'ha anat consolidant en els darrers anys encara que no sense dificultats. Els Consells funcionen formalment, però de vegades no aconsegueixen la seva funció d'afavorir la participació i han esdevingut organismes amb poc pes en les decisions importants.

La participació dels pares si l'analitzem tenim en compte els percentatges de votacions en els Consells Escolars, és encara molt petita. Tanmateix també s'observa que les formes de participació han variat i s'han flexibilitzat.

Les Associacions de pares i mares s'han consolidat com elements imprescindibles del funcionament dels centres educatius. Les famílies s'impliquen poc en la seva gestió i tendeixen a demanar serveis i activitats. Si bé pensem que no tothom ha de participar de la mateixa manera veiem com en les feines de gestió i organització de les associacions de pares i mares es nota la manca de persones disposades a participar plenament. No existeix una coordinació real entre elles, la qual cosa facilitaria la seva revitalització. Si en altres èpoques més reivindicatives aquesta coordinació ha estat important, sembla que la manca d'una situació conflictiva greu a nivell de ciutat hagi disminuït la seva necessitat.

Els recursos i la formació que tenen les Associacions de pares i mares dels centres educatius són insuficients. Calen idees noves per implicar i interessar a les famílies en l'educació i en participar en la vida educativa. Creiem que manquen experiències de formació adreçades a Pares.

Hi ha una manca de canals de participació i comunicació adreçats als alumnes dels centres educatius, d'estructures organitzatives que facilitin aquesta participació i comunicació entre el professorat i l'alumnat.

El Consell Escolar Municipal és un organisme poc dinàmic i viu que no genera debats interessants ni ajuda a dinamitzar la implicació dels sectors educatius en la ciutat. El seu funcionament és excessivament formal i rígid i

no actua com a capdavanter dels debats que cal fer a nivell ciutadà. No és, en la situació actual, ni un estímul ni un bon exemple per a la participació. Està excessivament centrat en aspectes informatius de les actuacions de l'administració local i la manca de temes rellevants sobre els quals discutir i acordar propostes fa que la participació dels representants de la comunitat educativa sigui molt petita. L'actitud excessivament dirigista i poc participativa de l'administració local no ajuda a potenciar-lo com un organisme de participació clau en el desenvolupament dels temes educatius de la ciutat.

1.7.2 Els professionals de l'educació i el voluntariat

El professorat coneix, en termes generals les necessitats educatives de les escoles i de la ciutat. Hi ha un sector actiu de professorat amb il·lusió per treballar-hi i assolir nous reptes de futur, el que es correspon amb una bona predisposició i implicació de molts d'ells. Malgrat aquest coneixement general constatem també que hi ha sectors molt poc vinculats a la ciutat i en els quals la relació es limita sovint, a l'àmbit escolar.

Les noves necessitats i demandes, fa que el professorat es comenci a implicar en la recerca de solucions als problemes nous que es detecten, sobretot per l'augment de la matrícula, la inestabilitat de la població escolar i l'arribada de nou vinguts a l'escola. Es percep una certa revitalització del moviment d'ensenyants a la ciutat per fer front a aquests problemes.

Observem dèficits en la formació dels ensenyants per donar resposta a tota la diversitat de l'alumnat. El professorat forma part de la societat i per tant, pot compartir com aquesta, els mateixos tòpics culturals o discriminadors el que fa que determinades pràctiques no siguin el suficientment cohesionadores o compensadores.

A nivell formatiu segueix participant en activitats, però o bé són de formació individual o bé tenen una dimensió només centrada en la problemàtica de cada centre educatiu. La situació de les escoles és complexa i el professorat es centra majoritàriament en resoldre els problemes quotidians en els quals està immers. Hi ha pocs sectors que s'impliquin en els debats generals de la ciutat (Projecte Educatiu, temes que

es tracten entre els directors, debats ciutadans, etc.). Les condicions de treball tampoc afavoreixen aquesta implicació.

El desconeixement del medi per part d'alguns sectors importants del professorat provoca una falta d'aprofitament dels recursos que té la ciutat, desconeixement que, de vegades, va acompanyat d'una certa falta de preocupació pel tema. Amb l'excusa del temps o de les programacions, els aspectes ambientals i de l'entorn no entren en les activitats escolars. També és cert que una bona part del professorat ignora deliberadament la cultura de la sostenibilitat, la identifica encara amb una utopia i la desqualifica.

En el col·lectiu de professionals de l'àmbit educatiu que treballen a primera línia observem una mentalitat molt oberta, el que no només suposa un punt favorable per a l'eficàcia d'alguns serveis, sinó que sovint ha esdevingut un element fonamental per evitar conflictes, especialment als barris.

Existeix un potencial important de voluntariat a la ciutat. Creiem que cal avançar en criteris de qualitat en les seves actuacions a partir, sobretot, d'un aprofundiment en la seva professionalització.

1.7.3 La xarxa ciutadana i les bones pràctiques

L'entramat associatiu de la ciutat constitueix un punt fort en relació a la dinamització i realització d'activitats educatives a molts nivells. Hi ha un important moviment associatiu en camps com l'esportiu o el cultural, capaç de treballar i crear xarxa. Té un gran potencial humà i una gran capacitat organitzativa. Moltes entitats participen en major o menor grau en projectes de ciutat (Projecte educatiu, Pla de la convivència, Pla d'igualtat de les dones, etc.). En aquest sentit constatem que les entitats són cada cop més obertes a tenir cura d'aspectes relatius al treball de valors com la igualtat i la diferència.

Constatem a la ciutat bones pràctiques educatives, centrades en els valors, en la cohesió social, en la participació o en la igualtat d'oportunitats que caldria recollir en aquesta proposta de diagnòstic.

Les relacions entre les diferents institucions, entitats i centres educatius va millorant al llarg del temps. Hi ha exemples d'actuacions en xarxa i col·lectives a nivell de ciutat (Diada de l'ensenyament, intercanvi d'experiències, Consell de dones i les comissions de treball que l'integren, - comissió dona i salut, comissió 8 de març i pla d'igualtat, comissió interinstitucional d'actuacions contra la violència a les dones, etc.).

En alguns llocs concrets hi ha projectes educatius compartits entre els centres educatius i les entitats i el voluntariat (Comunitats d'aprenentatge, etc.). Observem que un bon funcionament o una bona experiència es correspon amb aquelles activitats que parteixen del territori, de la base, i en aquest terreny el paper de les entitats és fonamental.

Hi ha també iniciatives concretes en escoles i altres àmbits que, encara que siguin sectorials, potencien la riquesa de la diversitat. Les experiències i la cultura que treballa en la línia de la inclusió educativa cada vegada són més evidents en el conjunt d'àmbits educatius de la ciutat. De la mateixa manera que ho és incloure la visió de gènere per tenir en compte les diferències, necessitats i situacions respectives de les dones i els homes. També hi ha moltes experiències positives a nivell cultural.

S'observa que algunes iniciatives tenen un caràcter massa sectorial o específic. Hi ha dificultats per generar projectes globals, treballs en xarxa, iniciatives transversals en les que diferents agents o sectors de la ciutat incideixen coordinadament sobre un mateix col·lectiu. No existeixen estructures territorials generalitzades que permetin abordar el fet educatiu de forma integral i efectiva, i les xarxes d'entitats socials existents s'aprofiten de forma insuficient.

Les relacions directes entre associacions no són tant esteses com seria necessari el que, de vegades, dificulta la comunicació entre elles i la coordinació entre els diferents serveis. Les organitzacions tenen poc ressò fora del seu àmbit i les bones pràctiques no s'arriben a conèixer de forma general i menys a compartir.

Hi ha en alguns casos excessiva dependència de l'administració i falta potenciar el voluntariat com un element actiu de les entitats. Existeixen

entre les entitats i les administracions i entre les entitats entre si, canals paral·lels i de vegades divergents.

Es detecta la necessitat de millorar la coordinació entre els diferents agents implicats (serveis socials, educatius, entitats ...) en la gestió del conjunt d'aspectes educatius i, específicament, en relació al fenomen migratori i en el tractament de la diversitat cultural. Per exemple, es dona una manca de coordinació entre les entitats i actuacions en l'àmbit de l'educació no formal i la comunitat educativa de la ciutat.

1.8 Les administracions i les polítiques educatives.

Les administracions, autonòmica i local, són elements claus alhora de definir i impulsar les potencialitats educatives d'una ciutat com Santa Coloma que, encara que compta amb un potencial humà important, requereix dels recursos externs i de la cohesió de les seves actuacions educatives i de futur.

Tal com ja hem assenyalat en l'apartat dels recursos, l'acceptació cada vegada més gran de la importància de l'educació no es tradueix en l'assignació de recursos suficients a les demandes existents. Aquesta és una primera qüestió a la que cal donar resposta.

Constatem que la coordinació entre les administracions ha avançat en alguns aspectes (matriculació, formació del professorat...), La coordinació institucional en referència a la matriculació ha donat bons resultats ja que ha permès coordinar la informació a les famílies facilitada per la tasca dels traductors i mediadors, malgrat encara són insuficients. Però també constatem l'existència de mancances de coordinació en l'actualitat en altres àmbits: planificació a mig termini, serveis socials, polítiques de beques, oferta formal i no formal, etc.

La manca de coordinació té conseqüències alhora de compartir objectius i de planificar polítiques educatives a mig termini. La dispersió de competències, les duplicitats, les polítiques de suplència, els àmbits competencials poc clars, juntament amb la competitivitat entre

administracions que de vegades observem, no ajuda a clarificar el paper de lideratge que li correspondria a l'administració en relació a tots aquests temes que analitzem.

En la planificació educativa trobem a faltar una manca d'orientació global que tingui en compte el conjunt de les etapes i modalitats educatives, i el conjunt de recursos i necessitats locals i comarcals. En la formació postobligatòria observem un desconeixement i descoordinació entre les diferents institucions que es dediquen a la formació ocupacional, reglada i contínua.

Respecte al fenomen migratori hi ha una voluntat política a l'hora d'abordar-lo i una creixent sensibilitat de l'Ajuntament de tractament des d'una vessant pedagògica. Malgrat això, les polítiques generals per la igualtat que tinguin en compte les diferències en les condicions, situacions i necessitats dels diversos col·lectius i impulsades per l'administració encara són insuficients. Les polítiques i els programes de benestar social (ajuts, beques, pensions i altres recursos...) encara tenen mancances i poca dotació dels seus pressupostos. Hi ha un reconeixement social baix dels serveis i professionals del camp social, de l'ensenyament i altres que treballen amb els sectors de la població exclosos, desfavorits o diferents.

A nivell educatiu i escolar, observem una manca de criteris i directrius clares quant als processos d'integració dels alumnes amb dificultats i amb disminucions, el que fa que algunes experiències (U.E.E.), encara que positives en el seu desenvolupament concret, no acaben de reeixir ja que falla el projecte global. Passa de forma semblant en les actuacions referides a les diferències de gènere.

Algunes iniciatives de promoció cultural i esportiva són molt positives, però no es potencien suficientment d'altres actuacions que podrien tenir una repercussió important i directa en les polítiques d'igualtat. Les polítiques referents a la formació d'adults no estan suficientment esteses ni generalitzades.

La manca de participació, produïda entre d'altres raons per la manca d'informació, també dificulta l'abast d'aquestes actuacions. L'administració local acapara la major part de la informació. Manca una xarxa real de

comunicació i alguns mitjans existents són controlats, dirigits i sense una opinió plural. Cal fer esment que no és positiu tampoc que tota l'oferta estigui completament estructurada.

També anotem una manca de projecció externa i d'imatge de ciutat que tinguin punts de referència claus que ens identifiquin. Hi ha propostes culturals amb qualitat que no traspassen les fronteres municipals per l'excessiu tancament local. Falta un eix vertebrador en la política cultural. Existeixen propostes, com ara cicles de conferències interessants, però no tenen la suficient continuïtat. Observem una falta de constància, continuïtat i valoració del que es fa.

Hi ha una excessiva llunyania de la presa de decisions, provocada per que la majoria de competències en l'àmbit educatiu i social estan avui encara en mans de l'administració autonòmica. Això provoca rigidesa en l'aplicació de les polítiques educatives i socials, que esdevenen poc adequades a les realitats específiques de la ciutat.

Finalment constatem una voluntat de reprendre el debat educatiu i de futur com ho demostra la proposta d'elaboració del Projecte Educatiu i d'altres plans de la ciutat que es plantegen la seva dimensió educativa (Pla de la Convivència). En relació a aquests plans es constata la necessitat de que tinguin continuïtat, com a única manera de garantir-ne la seva eficàcia a mig i llarg termini.

2 LÍNIES ESTRATÈGIQUES

2.1 La ciutat

2.1.1 Pensar i fer l'urbanisme per construir un model de ciutat en funció de la seva població i de la seva qualitat de vida.

La vida quotidiana a través dels ulls dels diferents col·lectius que coexisteixen a la ciutat (dones, infants, discapacitats, etc.) aporta usos i visions diferents de tots els elements que configuren l'espai urbà. Per tant, és imprescindible la seva incorporació en el disseny de tots aquests aspectes, per aconseguir una visió clarament educadora del seu conjunt.

Els grans projectes urbanístics i les actuacions més puntuals a cadascun dels barris, han d'aconseguir:

- Reequilibrar la ciutat i els seus barris amb un desenvolupament més homogeni respecte les zones menys afavorides.
- Disposar de zones verdes i d'equipaments culturals, lúdics i esportius suficients.
- Integrar i equilibrar els espais urbans i naturals des d'una perspectiva de ciutat cada cop més sostenible.
- Crear una xarxa de circulació i mobilitat adequada als volums i particularitats del nostre urbanisme, afavorint l'ús i el disseny de la ciutat per a les persones per sobre dels vehicles, disminuint la utilització del transport privat i afavorint la connexió entre barris.
- Reduir els nivells de contaminació acústica, residual, etc.
- Eliminar les barreres arquitectòniques.
- Definir espais urbans de proximitat i seguretat, amb petits espais de lleure que permetin la utilització peatonal de determinats espais de la ciutat.
- Millorar la xarxa de transport públic intern de la ciutat i també la que permet la connectivitat amb altres ciutats del voltant.

2.2 La població.

2.2.1 Millorar la informació i la participació per afavorir la implicació de tots els sectors en l'educació.

Els circuits informatius del conjunt d'elements educatius de la ciutat (formals i no formals) han d'assegurar que les oportunitats i els recursos existents serveixin als objectius per als quals han estat dissenyats i han d'arribar a totes les persones que n'han de fer ús. En el seu disseny cal atendre a les necessitats dels diferents col·lectius d'usuaris i usuàries, des de baix cap a dalt.

La implicació i la participació activa de la ciutadania en les decisions que es prenen per promoure millores és la via principal per assolir un projecte de ciutat i convivència compartit entre dones i homes. La ciutadania demostra en nombroses ocasions el seu compromís solidari per a construir ciutat, com ho demostren les diverses entitats, associacions, xarxes i grups de voluntaris que estan actives al municipi i cal aprofitar al màxim les seves sinèrgies. La participació afavoreix l'estimació de la ciutat i la creació de la seva identitat.

- Propiciar la implicació activa i compartida de les diferents comunitats culturals en els diferents àmbits de ciutat (compartir inquietuds, responsabilitats: *fer ciutat tots plegats*). És important el lideratge d'alguns agents com ara les associacions de veïns en els barris, les Associacions de Pares i Mares en l'àmbit escolar, les entitats ciutadanes etc.
- Augmentar la participació de la població jove a la ciutat a partir de la millora de les seves expectatives i així evitar la descapitalització dels recursos humans que genera la pròpia ciutat.
- Estendre la participació a partir de potenciar la diversitat de modalitats.
- Afavorir que els Consells Escolars de Centre siguin mecanismes de potenciació de la participació. Revisar i potenciar el funcionament del Consell Escolar Municipal.

- Promoure la participació normalitzada de les persones immigrades en els diferents àmbits socials i associatius de la ciutat. Aprofitar els espais i recursos disponibles a la ciutat (biblioteques, centres cívics etc.) que facilitin l'intercanvi entre les diferents cultures.

2.2.2 Promoure entre la ciutadania l'acceptació de la diversitat i la seva valoració per tal de facilitar la cohesió social.

La convivència, des de la integració i la diversitat, no suposa la pèrdua dels elements positius de cada identitat, ni rebutjar el conflictes que puguin aparèixer, sinó la construcció d'una nova cultura en la qual tothom s'hi troba representat, en una ciutat més madura i amb una cohesió social més gran. La nostra societat serà millor si aconseguim promoure entre la ciutadania l'educació cívica (que inclou la igualtat de gènere) com el conjunt de valors positius, drets i deures, que cal assumir i respectar.

- Sensibilitzar la ciutadania envers el fet migratori. Facilitar informació acurada i transparent (ètica de la veritat) i treballar en xarxa amb el màxim nombre possible de persones, aprofitant el teixit associatiu, per tal de promoure valors compartits que propiciïn la bona convivència entre les diferents cultures.
- Dotar la ciutat d'instruments i dispositius d'intervenció i d'acolliment eficaços en el seu conjunt, que facilitin la incorporació de les persones immigrades a la ciutat amb normalitat, com qualsevol altre ciutadà. Impulsar els plans d'acollida d'àmbit ciutat i a les escoles, els protocols de veïnatge a les comunitats de veïns, etc.
- Evitar els processos de segregació i/o guetització tant a nivell escolar com de ciutat. Implementar mesures d'equilibri territorial i social que evitin la possible fractura entre les poblacions dels diferents barris. Disposar d'estructures i d'espais d'observació per evitar aquest processos i garantir a tothom els drets de ciutadania.
- Treballar per estendre la xarxa de llars d'infants i de serveis adreçats a la gent gran.
- Promoure que els mitjans de comunicació, locals i generalistes, emetin missatges positius sobre el que representa la riquesa de la diversitat i la necessitat de diàleg permanent com a forma de resoldre els conflictes.

- Millorar la coordinació de les actuacions de les diferents administracions, entitats i agents socials per tal de facilitar la integració de les persones estrangeres i autòctones en un model de convivència compartit compatible amb la qualitat de vida.

2.2.3 Treballar per assegurar a la ciutadania el dret al treball i a una ocupació digna.

El treball i l'ocupació són elements clarament cohesionadors. Els desajustos que alguns dels col·lectius que hi conviuen tenen respecte al dret a l'ocupació representen handicaps importants alhora de facilitar la cohesió social i la integració d'aquests col·lectius.

- Vetllar pel compliment efectiu de les normatives vigents i les lleis sobre l'accés al mercat laboral de les persones amb especials dificultats i per la igualtat d'accés de tots els col·lectius.
- Impulsar polítiques de creació de llocs de treball protegit, per tal de garantir l'accés al treball de determinats col·lectius amb condicions i necessitats especials i com a mecanismes de compensació i reducció de les desigualtats.
- Impulsar mesures que permetin una efectiva i real conciliació d'horaris entre la vida laboral i la familiar.

2.2.4 Concebre la salut física i mental de tota la població com un dels factors que garanteixen el seu benestar.

- Augmentar els recursos per a obtenir una detecció i diagnòstic precoç de les malalties tant físiques com mentals de tota la ciutadania, singularment de la joventut.
- Afavorir un tractament immediat i amb recursos per a aconseguir la seva eficàcia i el no agreujament dels problemes detectats.
- Coordinar les actuacions específiques dels centres i professionals de salut amb els professionals de l'educació. Assessorar al professorat en aquests tipus de problemes específics.

- Garantir un atenció i educació sanitària que doni resposta a les necessitats específiques de cada col·lectiu (diferent mobilitat de les dones, atenció a la infància, diferències en les cultures dels immigrants, etc.)

2.3 L'educació de tots i per a tots.

2.3.1 Adequar l'ensenyament obligatori i post-obligatori a un model sostenible de desenvolupament de ciutat.

La formació bàsica no és un concepte abstracte sinó que està plenament vinculat a un territori concret. És en aquest territori, amb les seves característiques naturals, socials, culturals i lingüístiques, que l'acció educativa pren sentit. Només pensant, és a dir planificant, des de la Ciutat podem aconseguir una educació que respongui a les necessitats específiques de creixement i benestar de tota la seva població.

- Planificar el conjunt de l'oferta educativa de la ciutat a mig termini. Tenir en compte els canvis a nivell urbanístic (línia 9 del metro, etc.)
- Estimular la visió global des de cada centre educatiu del conjunt de la ciutat.
- Actualitzar la concepció de la normalització lingüística i de l'escola catalana en la realitat actual.
- Fomentar el desenvolupament de programes educatius dirigits als centres educatius i a la ciutadania en general per tal d'anar assumint un estil de vida més sostenible i que alhora millori la qualitat de vida de tota la població. Desenvolupar els aspectes referents a l'àmbit educatiu de l'Agenda 21 de Santa Coloma de Gramenet.
- Incloure en el currículum la informació i el coneixement del medi urbà i natural del municipi per tal de construir una identitat que afavoreixi les actituds i els hàbits, que defensin el medi i les relacions humanes.
- Tenir cura dels mitjans que garanteixin la implicació dels diferents col·lectius en les tasques educatives. Singularment el col·lectiu de les dones immigrants han de poder implicar-se en els processos de socialització de la infància.

2.3.2 Entendre i garantir l'educació com el factor primordial en una política d'igualtat d'oportunitats i de cohesió social.

- Concebre la xarxa educativa pública de Llars d'infants com un factor que contribueix a l'atenció primerenca dels infants, clau en el seu desenvolupament posterior.
- Acceptar i potenciar la diversitat com un element clau de la formació educativa bàsica que implica tenir en compte les aportacions de cadascun dels col·lectius amb les seves peculiaritats i especificitats.
- Promoure una escolarització de qualitat com a primer pas per la integració normalitzada de tot l'alumnat (generacions futures) incloent els alumnes nouvinguts. Això suposa, entre d'altres aspectes, l'ampliació dels suports materials i humans a les escoles i instituts, revisió de la normativa vigent quant a ràtios a les aules etc. També és molt important impulsar l'oferta en recursos formatius adreçats a totes les edats.
- Treballar en la direcció dels principis de l'escola inclusiva, ja que són els que garanteixen un millor acolliment i atenció a la diversitat a l'escola, i analitzar els recursos i les condicions per fer possible la seva generalització.
- Incorporar el nou alumnat en base a un enriquiment del propi sistema educatiu.
- Compensar adequadament les mancances dels sectors d'alumnes més desafavorits. Potenciar la seva participació en els àmbits no formals: oci, lleure, esports, etc.
- Garantir l'educació obligatòria per a tothom, tractant específicament els col·lectius amb tendència a l'absentisme.
- Garantir el treball sobre els valors i les actituds a l'educació obligatòria incloent, entre d'altres aspectes, la igualtat d'oportunitats, la prevenció de la violència de gènere, la resolució pacífica de conflictes, la coeducació i la participació.
- Potenciar l'ús social i públic de la llengua catalana per facilitar el seu coneixement ja que constitueix un dels factors més importants de cohesió social i d'igualtat.
- Potenciar entre els nois i noies la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació en tots els àmbits de la vida ciutadana.

- Potenciar la participació dels col·lectius d'avis i àvies en programes educatius, ja que poden jugar un paper important en l'educació dels ciutadans i ciutadanes més joves.
- Promoure la formació continua del Professorat i professionals de l'ensenyament per tal d'assegurar un ensenyament de qualitat.

2.3.3 Garantir un sistema integrat i de qualitat de la Formació Professional que contribueixi a la promoció social i professional de les persones, a la creació i manteniment del treball estable i a la millora de la competitivitat de les empreses.

La realitat social i laboral de la ciutat necessita desenvolupar mesures que vagin en la línia de garantir la incorporació de tota la població a una ocupació digna, tal com hem assenyalat en l'anterior línia estratègica. Però aquest aspecte depèn directament de la formació i, específicament, dels trams formatius lligats al món del treball i l'ocupació. Entendre que la planificació d'aquests aspectes (formació professional reglada, ocupacional i experiència professional) han de ser sistemes integrats, coordinats i dissenyats d'acord amb la realitat social i econòmica de la ciutat és bàsic en el nostre projecte.

Això implica objectius en quatre àmbits:

a) Formació i la qualificació professional,

- Establir i/o millorar mesures que facilitin l'accés de les persones a la formació i l'acreditació de les competències professionals adquirides al llarg de la vida, especialment de les persones amb més dificultats, amb risc d'exclusió social i/o amb discapacitats.
- Millorar, augmentar i diversificar l'oferta formativa permanent per adequar-la a les necessitats reals de l'entorn productiu.
- Ampliar i reforçar les mesures educatives d'atenció a la diversitat en l'àmbit de la Formació Professional.

b) Ocupació i competitivitat

- Reactivar i/o establir la coordinació entre els diferents centres o entitats de formació pública o privada per a la planificació i realització de les accions formatives dels ensenyaments reglats, especialment Cicles Formatius i les de la Formació Continua i Ocupacional. En la mateixa línia, potenciar la coordinació entre els Departaments o Administracions de la Generalitat (Treball i Ensenyament) i els diferents organismes públics i privats implicats en la formació professional.
- Ampliar i diversificar l'oferta formativa sobre noves tecnologies de la informació i de la comunicació.
- Desenvolupar les accions adequades per millorar la igualtat d'oportunitats enfront dels canvis tecnològics, econòmics, socials, culturals i institucionals.

c) Informació i orientació professional

- Millorar el sistema integrat d'informació i d'orientació professional i promoció de la iniciativa emprendedora dels ciutadans.
- Donar resposta a la transició escola/treball dels joves, afavorint la inserció laboral en acabar els estudis.

d) Qualitat de la formació professional

- Establir àmbits de participació i coordinació per tal de potenciar l'educació en valors com la responsabilitat, la creativitat, la implicació, l'esforç personal, etc.
- Millorar la relació entre el món educatiu i el món empresarial.
- Potenciar la dimensió universitària de la ciutat.

2.4 Entitats i administracions.

2.4.1 Acostar l'administració a la ciutadania. Estimular el treball en xarxa i la cooperació entre administracions i entitats.

L'educació és implicació, participació i corresponsabilitat. Tota la comunitat és educativa i ha de participar per contribuir a l'educació de la ciutadania. El Projecte Educatiu s'ha de basar en un gran pacte entre la ciutadania i l'administració que suposi una nova manera de relacionar-se i interactuar en el si de la ciutat. El treball en xarxa de cooperació entre tots els elements educatius és bàsic quan plantegem aquests objectius.

- Descentralitzar i aproximar l'administració als ciutadans. Traspàs de competències als organismes territorials
- Coordinar les administracions a nivell territorial.
- Crear un àmbit de coordinació amb la finalitat que administracions, entitats i ciutadans puguin fer propostes de forma generalitzada.
- Planificar globalment, tenint en compte en alguns aspectes la visió comarcal i de pertinença a una metròpoli.
- Estimular la xarxa educativa local i afavorir els aspectes cooperatius entre els diferents agents. Les actuacions han de tendir a ser transversals.
- Afavorir i estimular el treball en xarxa entre totes les entitats educatives.
- Promoure una visió global de la ciutat des de cada centre educatiu.
- Potenciar les experiències dutes a terme per col·lectius concrets.

3 PROGRAMES³

3.1 Programa de millora qualitativa de la ciutat

- Potenciar el caminar, el passeig com a hàbit i l'exercici físic de la població.
- Augmentar la capacitat de relació de les persones, augmentar zones de trobada, parcs, jardins, passeigs, etc.
- Integrar el medi urbà i el medi natural per tal que la ciutadania pugui gaudir indistintament de tots dos.
- Esponjar al màxim la ciutat i ésser molt rigorós en el consum del sòl urbà.
- Crear una major connectivitat amb transport públic amb l'àrea del Vallès.
- Reduir dràsticament la contaminació acústica en determinades zones de la ciutat, especialment els caps de setmana que és quan els ciutadans han de descansar.
- Repensar i prendre decisions del model de recollida de residus i escombraries, ja que la ciutat s'està omplint de contenidors que acabaran sent un problema afegit.
- Establir horaris d'ús de carrer segons necessitats al llarg del dia. Poden ser de preferència peatonal durant unes hores, de càrrega i descàrrega altres, de pas de vehicles privats altres, etc.
- Crear petits espais verds (refugi) al llarg de tota la trama urbana, molt properes al ciutadà.
- Afavorir la rehabilitació d'habitatges que superen els 30 anys i tenir cura de la degradació d'aquells que començar a tenir un estat no habitable.

³ Hem agrupat les propostes per afinitats en programes que volen tenir un caràcter global. En cadascun dels apartats hem recollit les propostes suggerides en els diferents grups de treball que, en cap cas volen ser exhaustives, sinó un punt de partida amb exemples de possibles actuacions concretes a realitzar. Creiem que la configuració d'aquest apartat no ha d'anular i impedir que altres iniciatives de caràcter més puntual o concret es puguin dur a terme. És més, hi ha actuacions com a bones pràctiques que caldria potenciar i estimular. Per altra banda hi ha programes que si, en el seu moment, s'assumeixen des d'un punt de vista global poden estructurar-se en actuacions més institucionals i coherents entre si.

- Concretar les propostes de millora del nostre patrimoni natural.
- Promoure l'ús dels equipaments escolars fora dels horaris lectius, fent plans de millora dels equipaments i rendabilitzant el seu ús (biblioteques, pistes esportives, polisportius, teatres, sales d'actes, etc.)

3.2 Programa de millora de la mobilitat i dels serveis públics.

- Potenciar els aparcaments públics i gratuïts en zones properes al centre per tal que els veïns de barris més allunyats puguin apropar-se al Metro.
- Posar en marxa un pla de millora de la mobilitat (Pla de Mobilitat).
- Incorporar progressivament la xarxa de transport públic d'autobusos petits que milloren la comunicació entre barris, s'adapten millor a les vies urbanes de la nostra ciutat i actuïn com a llançadores de les estacions de metro als barris més perifèrics.
- Incrementar el nombre de places d'estacionament per a persones amb problemes o reduccions de la seva capacitat de mobilitat.
- Afavorir la circulació peatonal en tots aquells carrer que tinguin una amplada que dificulti tant la circulació de vehicles com la de peatons.
- Adaptar progressivament els semàfors a les persones invidents, persones grans i infants.
- Potenciar les tarifes reduïdes per a infants i joves que s'han de moure dins la ciutat per tal d'augmentar l'ús del transport públic.
- Augmentar la disciplina viària i ser menys tolerant per part de l'Administració amb les conductes infractores i insolidàries. Ser més disuasori per tal de no aparcar en llocs que impedeixin el pas de vianants.
- Continuar amb la creació d'aparcaments públics i privats.
- Afavorir que l'oci i el lleure dels joves, especialment els caps de setmana es doni a la ciutat i evitar la mobilitat nocturna amb transport privat.
- Afavorir el transport amb bicicleta en aquelles zones de la ciutat que per la seva orografia ho permeti.
- Crear zones d'estacionament de motos evitant que aquestes ho facin sobre la vorera.

3.3 Programa per millorar la informació educativa.

- Creació d'un observatori permanent de l'escolarització i la formació a la ciutat.
 - o Establir un sistema de coneixement permanent de la realitat educativa de la ciutat al servei de tots els agents educatius i productius.
 - o Aquesta proposta està relacionada amb la necessitat de millorar la Planificació educativa, de revisar del Mapa Escolar, elaborar el Mapa de la Formació Professional de la ciutat i de la Regió Metropolitana i de tenir dades actualitzades per poder valorar els recursos que es necessiten i les prioritats respecte a aquests.
 - o Ha de ser dinàmic i s'ha d'actualitzar periòdicament. Disposar de la informació de necessitats formatives de les empreses.
- Crear un portal educatiu per Santa Coloma de Gramenet que contingui informació de:
 - o Mapa escolar, equipaments i recursos educatius.
 - o Racó de la comunitat educativa
 - o Informació i coneixement de la realitat social, natural i cultural de Santa Coloma
- Crear un servei únic d'acollida, informació i orientació. Crear un espai virtual de relació per tal d'aglutinar la informació, la promoció de la iniciativa emprenedora, les ofertes de formació, la bossa de treball ... comú per a tota la ciutat i així millorar el servei d'informació i d'orientació professional i de promoció de la iniciativa emprenedora a tota la població (reglada i no reglada).
- Optimitzar els recursos disponibles a la ciutat. Per exemple, es proposa que el Centre de Recursos Pedagògics pugui gestionar un banc de dades globals sobre recursos existents per la gestió de la diversitat (materials, seminaris etc.) i que realitzi la tasca d'aglutinació i socialització de la informació entre els diferents agents educadors a través de correu electrònic, etc.
- Crear Programes que revisin les polítiques informatives actuals i que generin nous circuits per facilitar l'accés de les persones més necessitades als recursos educatius i de treball.

- Crear una Xarxa de difusió estable i àgil que permeti mantenir informada sobre l'oferta cultural i lúdica a la població. Utilitzar les Tecnologies de la Informació i una Xarxa d'informadors distribuïts pel territori. Creació d'un butlletí electrònic de subscripció gratuïta.
- Elaborar protocols o guies de ciutadania per donar a conèixer els drets i deures dels ciutadans així com altres instruments que facilitin el procés d'acomodació a la ciutat.
- Establir un programa d'acollida als nous professionals de l'educació que arriben a la Ciutat.

L'Ajuntament ha d'impulsar aquests processos informatius, juntament amb la col·laboració i el compromís d'entitats i persones que poden generar canals d'informació horitzontals molt efectius,

3.4 Programa per afavorir i estimular la implicació i participació en l'educació de tota la població.

- Afavorir el màxim la cultura de la participació ciutadana amb la finalitat que tota persona es senti responsable en la construcció d'una ciutat millor.
- Augmentar la coordinació entre els diferents sectors que afecten al món educatiu: Administració, Escoles, Instituts, AMPAS, etc.
- Realitzar projectes urbanístics amb la participació de tota la ciutadania, directament i a través de les seves associacions i entitats. Propiciar programes participatius per a facilitar la implicació de la població i de cadascun dels col·lectius que la integren, aportant la visió específica de cadascun en la millora de la ciutat, especialment els infants.
- Renovar en profunditat el Consell Escolar Municipal i el seu funcionament i assegurar la implicació i participació de tots els sectors en la vida del CEM, acordant entre ells aspectes com:
 - o Els ordres del dia i la prioritització de temes a treballar.
 - o La formació de comissions de treball, el funcionament d'aquestes i les decisions sobre les que són realment importants.
 - o La presa de decisions, el seguiment dels acords i el compliment dels compromisos adquirits.
 - o Donar més participació i tenir més flexibilitat

- Establir propostes per afavorir la participació dels pares / mares en els centres.
 - o Jornades de consellers/es, escoles de pares i mares, etc.
 - o Crear escoles de pares /mares.
 - o Incentivar i donar suport amb recursos a les AMPAs de la ciutat i la seva coordinació
 - o Posar en marxa mesures per millorar la participació i la implicació de tots els sectors, en els Consells Escolars de Centre.
- Crear un Consell de la Formació Professional amb l'objectiu de coordinar l'oferta formativa i garantir la continuïtat de determinades activitats formatives, així com l'establiment de mesures per a proporcionar una major flexibilitat als processos formatius i aconseguir una major compatibilització entre formació i treball. Establir mecanismes efectius de coordinació, intercanvi d'informació i experiències entre els centres de formació reglada i les institucions dedicades a la formació contínua i ocupacional.
- Crear un òrgan de coordinació i d'orientació -pot ser una de les comissions de continuïtat del PEC- que garanteixi el seguiment del caràcter educatiu del conjunt d'ofertes formals, no formals i informals que es manifestin i s'organitzin a la ciutat.
- Constituir el Consell de Cultura.

3.5 Programa per aconseguir el 100 % d'èxit en l'obtenció del graduat escolar

- Accelerar el procés d'implantació d'una xarxa d'escoles bressol
- Realitzar un pla de coordinació entre les escoles bressol i les d'infantil i de primària i entre aquestes i els instituts de secundària. Treballar des de la perspectiva de crear una xarxa educativa 0-16.
- Revisar els serveis específics d'atenció a la infància.
- Realitzar un pla específic tant en els centres de primària com en els de secundària d'atenció a l'alumnat amb necessitats específiques.
- Fer plans en els centres educatius, coordinant les actuacions externes i internes.

- Intercanviar experiències entre els centres educatius afavorint la cooperació entre ells.
- Implicar a tots els agents educatius de la ciutat en la lluita contra el fracàs escolar, ja que les causes que el provoquen van més enllà de l'àmbit familiar i escolar
- Potenciar les noves tecnologies i les llengües a tots els nivells educatius. Millorar els recursos informàtics a les escoles. Programes per a facilitar-ne l'ús fora de l'horari escolar amb equips oberts als barris. Promoure programes per tal d'afavorir el coneixement i la utilització de les noves tecnologies en els col·lectius que més ho necessitin: dones, tercera edat, etc.
- Programar actuacions d'acollida per a nois i noies nou vinguts, en els períodes no escolars. En aquests programes la llengua catalana ha d'estar present de forma fonamental, afavorint-ne el seu aprenentatge. Plantejaments generals que ordenin les activitats educatives i de lleure durant l'estiu i que tinguin en compte les orientacions que hem donat.
- Crear comunitats d'aprenentatge en els espais escolars que suposin la participació de tots els sectors transformant l'entorn escolar aprofitant tots els recursos que estan a l'escola.

3.6 Programa de millora de la qualitat en el pas a l'educació post-obligatòria o al món del treball.

- Crear una oficina d'orientació professional i per a la inserció laboral que realitzi un seguiment acurat de l'alumnat quan acaba l'educació secundària obligatòria.
- Planificar l'oferta de FP d'acord a les necessitats del territori i tenint en compte l'àmbit comarcal.
- Flexibilitzar les ofertes actuals
- Millorar els recursos universitaris de la Ciutat.
- Dotació d'un equip de professionals destinat a l'anàlisi dels processos de transició entre l'escola i el mercat de treball des dels centres d'Educació Secundària i Formació Professional, tenint en compte les diferències entre els itineraris normalitzats i els itineraris dels joves amb majors dificultats.
- Dissenyar programes i actuacions a les Escoles d'Adults i Centres de Formació Ocupacional (CIFO, Grameimpuls, Centres privats, sindicats, etc.)

que vagin encaminades a facilitar l'accés a la formació i l'inserció laboral, de les persones que provenen de l'emigració, els joves i altres col·lectius d'especial atenció.

- Adequar la formació ocupacional als itineraris de certificacions professionals homologats.
- Potenciar i fer veure a l'alumnat la necessitat d'una formació permanent i continua, després de la formació inicial, que serà la base. La dinàmica del mercat laboral actual ha trencat la idea d'una feina per a tota la vida, i les persones han d'estar preparades per adaptar-se a aquesta situació. Posar un especial èmfasi en la participació en aquestes activitats dels treballadors de menor qualificació i els que es vegin immersos de manera contínua en contractacions de caràcter temporal.
- Reforçar els lligams entre la formació ocupacional i la formació bàsica, en els aspectes inclosos dintre de les competències bàsiques.
- Treballar per aconseguir una major dotació de fons destinats a la formació professional en el territori.
- Demanar que en el catàleg de certificacions professionals es tinguin en compte la F. Ocupacional, Continua, l'experiència professional i les competències transversals.
- Oferir formació integral amb metodologies específiques per a persones que la necessiten: F. Instrumental (ofici); F. Compensatòria; F. Cultural; F. Socialització; F. TIC; F. Idiomes; F. Cultura emprenedora
- Potenciar la dimensió de Santa Coloma com a ciutat universitària. Utilització de la xarxa de biblioteques i altres espais cívics com a espais de trobada per a l'estudi. Dotar aquests espais de mitjans per tal que siguin Centres de Recursos Universitaris, en els que es pugui disposar d'informació, bibliografia, accés a Internet, etc. suficient per facilitar la tasca dels universitaris en el seu entorn.
- Adaptar el currículum dels cicles formatius de Formació Professional i de les Escoles d'Adults al entorn socio-econòmic de la ciutat.

3.7 Programa per millorar i ampliar l'accés de tota la població fins als 16 anys a una oferta d'oci, cultural i esportiva de qualitat.

Cal fomentar a nivell general, les entitats d'educació de lleure a la ciutat juntament amb altres entitats educatives dedicades a l'activitat educativa no formal. Cal vetllar per la qualitat de l'oferta en l'educació del lleure.

- Crear una xarxa pública d'educació en el lleure basada en la coordinació d'activitats i en el traspàs d'experiències.
- Millorar la informació al conjunt de la població: fulletons trimestrals, pàgina web, etc.
- Promocionar la participació sense discriminació en aquestes activitats.
- Equilibrar l'oferta i diversificar-la en els diferents barris de la ciutat.
- Millorar l'oferta d'activitats extraescolars a les escoles de forma experimental i garantint la igualtat d'oportunitats de tot l'alumnat sense discriminació.
- Promoure activitats de lleure organitzades entre centres educatius diferents. Promoure l'intercanvi d'infants i joves entre les diferents ofertes d'una ciutat. Afavorir la cultura de ciutat.
- Promoure una nova orientació dels espais per treballar la integració en el marc del lleure.
- Iniciar programes d'oci i de lleure adreçats a col·lectius d'especial dificultat (malalts mentals, etc.), garantint les necessitats específiques de suport que necessiten.
- Coordinació de temps i espais de lleure, per tal d'evitar la reiteració i saturació d'algunes propostes i potenciar àmbits desatesos en l'actualitat. Optimització de les instal·lacions escolars en horari no lectiu. Creació d'un programa únic i descentralitzat d'activitats extraescolars culturals, lúdiques i esportives no competitives. Aquest programa no s'ha d'interrompre en els períodes no lectius / escolars sinó que ha de tenir continuïtat al llarg de l'any.

3.8 Programa per assegurar mesures que neutralitzin les mancances a nivell econòmic o cultural de tota la població de 0 a 18 anys.

- Establir canals de comunicació amb les associacions representatives dels col·lectius nouvinguts, per facilitar la seva incorporació al sistema educatiu.
- Realitzar activitats d'acollida en els períodes no lectius per afavorir la incorporació de la població escolar nou vinguda a l'escola.
- Coordinar els ajuts a l'escolarització que reben els infants de 0 a 16 anys, unificant criteris i barems. Crear comissions de control i seguiment formades per Serveis Socials i els centres educatius.
- Potenciar la realització per part de tots els infants i joves, de les activitats complementàries i extraescolars, amb ajuts tant a la realització de les activitats com individuals.
- Augmentar els recursos econòmics per compensar l'accés a l'educació, tant formal com no formal, dels col·lectius més desfavorits.
- Dissenyar una nova política d'ajuts econòmics per tal de garantir la igualtat d'oportunitats. Donada la situació actual aquesta política s'ha de basar en augmentar els recursos actuals, revisar els criteris pels quals s'atorguen i coordinar les actuacions tenint en compte cadascun dels nois i noies que ho necessiten i les seves famílies.

3.9 Programa per vincular els centres educatius a la ciutat i aconseguir la seva implicació en el treball per un model de ciutat sostenible.

- Facilitar des de l'Administració l'educació en la sostenibilitat.
- Crear activitats escolars que afavoreixin la integració dels centres en el seu entorn i millorar aquest per tal que els estudiants apreciïn i valorin el sentir-se bé en el seu medi.
- Incloure els temes relacionats amb la sostenibilitat a la ciutat dins dels currículums dels alumnes de la ciutat. Treballar conjuntament a tots els centres educatius aspectes relacionats amb el medi i la ciutat. Seria interessant incloure en el PEC de cada centre educatiu, línies de treball comuns a tots els centres. Per exemple: el reciclatge, la neteja, l'ús del carrer, la mobilitat, etc.
- Potenciar el coneixement de la ciutat des dels centres educatius conjuntament i de forma coordinada amb l'Administració local.

- Crear un document de bones pràctiques per tal que tots els centres educatius de la ciutat les puguin portar a terme.
- Augmentar el coneixement de les energies renovables dins l'entorn educatiu.
- Fer intervenir als infants i joves de la ciutat en la recuperació mediambiental com a elements motivadors de futur.
- Incentivar un pla de formació amb perspectives més ambicioses que respongui a un projecte previ elaborat de forma coordinada per les diferents entitats educadores.
- Incentivar i potenciar el coneixement de la ciutat, el seu entorn i les seves característiques entre els que viuen i hi treballen fonamentalment entre els professionals de l'ensenyament.
- Crear una aula o escola medi-ambiental de la natura.

3.10 Pla per afavorir la cohesió social i l'interculturalisme a la ciutat

- Establir hàbits de respecte i convivència entre els ciutadans.
- Promoure espais d'intercanvi i relació cultural i personal entre la població autòctona i la nou vinguda que tinguin com objectiu el coneixement i l'intercanvi. Crear punts de trobada com a espais multifuncionals a nivell de ciutat.
- Incloure en els plans de formació adreçats al professorat, els aspectes relacionats amb l'atenció a la diversitat en totes les seves manifestacions.
- Crear a nivell de ciutat un espai vertebrador que permeti treballar els temes relacionats amb el fet migratori i la diversitat cultural de forma coordinada (quant a recursos) i eficaç (orientació global, coneixement compartit del que es fa, compliment del marc competencial, respostes àgils davant possibles problemàtiques etc.).
- Promoure un Pla d'acollida a nivell de ciutat ("projecte pilot") vinculat i coordinat amb el plans d'acollida dels centres educatius. Aquest Pla ha d'oferir també orientació i assessorament als professionals.
- Creació d'un centre/espai de mediació comunitària per facilitar el diàleg i l'intercanvi intercultural.

- Potenciar els fòrums i/o espais de debat entre les diferents cultures per tractar els temes comuns (apropament intercultural).
- Ampliar i/o fer més accessible l'oferta en ensenyament d'idiomes (ubicació, horaris etc.). En paral·lel promoure també l'intercanvi voluntari per l'aprenentatge de llengües i per l'intercanvi intercultural.
- Estimular els plans d'educació intercultural en els centres educatius, coordinats amb la resta d'activitats educatives de ciutat i amb altres plans d'acollida.
- Elaborar un pla formatiu integral pels professionals que treballen en l'àmbit educatiu i/o associatiu en la gestió de la diversitat.
- Promoure el coneixement de les diferents cultures a través de sessions informatives a les escoles, barris i espais intercomunitaris (es podria emprar el suport multimèdia). Realitzar formació sobre els trets culturals de les poblacions emigrades que tenen més presència a la ciutat, adreçada als professionals de l'ensenyament.
- Utilitzar els Centre de Formació Ocupacional, les Escoles d'Idiomes i d'adults en les tasques d'acollida i integració al món del treball dels alumnes immigrants.

3.11 Programa per revitalitzar el teixit associatiu de la ciutat

- L'administració ha de generar dinàmiques que afavoreixin l'estructuració de la societat civil, defugint proteccionismes estèrils.
- Posar en pràctica programes educatius concrets en entorns delimitats per afavorir el treball en xarxa entre tots els sectors.
- Utilitzar els recursos existents en cada barri, potenciant la seva utilització amb noves formes i actuacions formatives.
- Promoure marcs d'intercanvi d'experiències concretes que es realitzen en favor de la igualtat de gènere, en forma de jornades, espais d'intercanvi, etc.
- Elaborar un decàleg de punts per tal d'orientar el treball de les entitats que afavorís el seguiment de les seves actuacions i l'anàlisi del grau d'acompliment dels principis d'equitat que hem definit o que quedin recollits finalment en el document final del PEC.

- Promoure una política d'estímuls i recursos adreçada als col·lectius per afavorir la seva implicació en programes i plans educatius.
- Cal preveure el paper de l'administració com a impulsor i estimulador de determinades iniciatives en el camp educatiu, social i cultural per tal que estiguin en mans del sector associatiu.
- Garantir l'autonomia de les entitats. Fer un esforç per potenciar la formació dels voluntaris, dels tècnics, directors o responsables de les diferents entitats que treballen en el camp associatiu.
- Creació d'un Casal d'associacions, on les entitats de la Ciutat hi trobin assessorament i suport tècnic, així com els serveis imprescindibles per millorar la seva professionalitat i les seves actuacions.

3.12 Programa per millorar la implicació del món empresarial en el camp formatiu

- Establir un sistema àgil i efectiu de contacte entre els empresaris de Santa Coloma i els IES i altres Centres de Formació per tal de promoure i agilitar els contractes en pràctiques dels alumnes de Cicles Formatius, Optatives de Batxillerat i Formació Ocupacional. Gestionar-ho de forma centralitzada..
- Realitzar una exhaustiva campanya informativa conjunta i establir un sistema continu i permanent per tal que ens faciliti el coneixement de l'oferta formativa del moment a la nostra ciutat, especialment de formació ocupacional i contínua i promoure la motivació en els diferents col·lectius sobre la necessitat de formació..
- Treballar per la modernització i dinamització de les empreses, la millora dels recursos humans i l'adaptació a les noves tecnologies, especialització en productes de qualitat i augment de la comercialització del seus productes.
- Promoure més punts de trobada i de col·laboració entre el sector educatiu i el sector productiu

4 RECOMANACIONS COMPLEMENTÀRIES.

4.1 Adequar els recursos educatius a les necessitats explicitades en aquestes propostes d'actuacions i en els objectius del projecte educatiu de ciutat.

La ciutat necessita més recursos per tal de fer possible les actuacions que hem proposat. En alguns casos caldrà reorientar i redimensionar els recursos actuals, tant d'infraestructures com humans, mentre que en d'altres casos caldrà una feina d'optimització d'aquests existents (tots els equipaments són recursos de la ciutat) i d'aconseguir una flexibilitat més gran alhora de la seva distribució.

Les administracions haurien de garantir unes condicions de serveis i infraestructures semblants a les que gaudeixen els ciutadans de Barcelona. Per tant, també és imprescindible un augment significatiu dels recursos que les administracions destinen a la ciutat.

S'han de tenir en compte els problemes derivats de l'arribada de nou vinguts i de la substitució de la població en general i de la població escolar en particular, en la mesura que creen noves i diferents necessitats.

Cal obrir noves vies d'inversions en educació a la Ciutat que puguin ajudar a desenvolupar noves estratègies i projectes. Una part important d'aquesta revisió ha d'estar enfocada a la revisió acurada de les plantilles dels centres educatius.

Finalment també fem esment de les necessitats de reformes que molts centres educatius de la ciutat necessiten. La majoria de centres educatius i equipaments i recursos estan en un procés d'envelliment el qual s'ha de fer front amb una revitalització de les inversions públiques.

4.2 Iniciar un procés de descentralització de competències al territori.

Cal un procés gradual i constant per aconseguir que el màxim de competències estiguin al territori afavorint la proximitat de la presa de decisions a la ciutat. En aquest procés la comunitat educativa hi hauria de participar per tal de que es pugui fer amb la màxima implicació i participació. L'opinió dels professionals de l'educació és un aspecte molt important.